

OPERAATIO PIKKUHAARA 2019 - 2024 .

KERTOMUS VÄYLÄN RUOPPAUKSESTA
SIMOJOKISUUN PIKKUHAARALLA

Tuomo Korkala

RUOPPAUSIDEAN ALKUPISTE

Loppukesällä 2018 Simon kunnan tekninen johtaja Ilkka Soukka järjesti kunnanviraston valtuustosalissa tiedotustilaisuuden, jonka aiheena oli jokisuiston veneväylien kunnostussuunnitelma. Kunta oli saanut 60 000 € avustusta Lapin Ely-keskuksesta. Avustus tuli EU:n myöntämistä määrärahoista. Tilaisuudessa paikalla oli Soukan lisäksi myös konsulttiyhtiö FCG:n edustaja valaisemassa ruoppauksen teknistä toteutusta. Soukan ja konsultin alustuksen jälkeen läsnä olevilla oli tilaisuus esittää omia ehdotuksia väylälinjojen tärkeydestä ja tarpeellisuudesta. Paikalla oli yllättävän paljon Simonkylän ja Onkalonperän väkeä, kakkiaan useita kymmeniä. Paikalla olivat eivät edustaneet yhteisöjä, vaan olivat henkilökohtaisella mandaatillaan mukana. Siinä tilaisuudessa mukana olleena esitin ensimmäisen kerran julkisessa keskustelussa ajatuksen Pikkuhaaran eli ns. Jokisuunnokan ja Laitakarin välisen liettyneen matalikon ruoppaamista. Kunnan edustaja, Ilkka Soukka ei ehdotuksestani innostunut, vaan piti paikkaa menneen ajan reitinä. Lopuksi läsnäolijoille levitettiin pöydälle kartta, johon tussikynällä sai piirtää toivomiaan ruoppauskohtia. Siihen tuli myös Pikkuhaara, joka on Simojoen toinen virtaava purkureitti merelle.

Tiedotustilaisuudessa ei muodostunut mitään hahmotelmaa mahdollisista ruoppauslinjoista. Jotkut paikalla olivat epäilivät, tuleeko käytännössä koko ruoppausta, vaan kaatuuko se lopulta korkean hinnan takia. Joka tapauksessa saatu suunnitteluavustus oli päätetty käyttää ja suunnitelman tekijäksi valitun FCG:n ilmoitettiin suorittavan vesialueilla mittaukset ja ruoppauspiirustukset seuraavana kesänä. Asiasta ei pidetty muuta yleisötilaisuutta ja ruoppauslinjat oli kunta päättänyt rajoittaa pääreiteille mahdollisesti rahoittajan vaatimuksesta.

Kesällä 2019 konsulttifirma liikkui kalustoineen vesialueella paljoakaan huomiota herättämättä. Käyttäjiin ei oltu yhteydessä luotaus ja mittaus työnaikana. Ruoppaussuunnitelma valmistui eikä siihen kuulopuheiden mukaan kuulunut esim. Pikkuhaaraa.

SIMON KUNNAN RUOPPAUSSUUNNITELMAN JULKINEN ESILLEPANO JA MUISTUTUKSET

Vuoden 2019 joulukuussa kävin Simossa joulukuusen hakureissulla ja puhuttelin mökkinaapuriani Kalevi Ylisuvantoa. Sain kuulla, että Simon kunta on hakenut vesilupaa jokisuiston väylähankkeelle. Luettuani Lounais-Lappi-lehdestä Pohjois-Suomen Aluehallintoviraston kuulutuksen selvisi väyläsuunnitelman sisältö. Koska suunnitelman tekoon ei enää voinut vaikuttaa, jäi mahdollisuudeksi ainoastaan tehdä muistutus Aluehallintovirastolle. Menin seuraavana päivänä lehtileikkeen kanssa Oulussa entisessä Lääninhallituksen rakennuksessa toimivaan AVI:n toimipaikkaan ja esitin asiani tiskillä. Mari Murtomaa-Hautala, alan asioita hoitanut ympäristöylikontrollin tarkastaja, tuli opastamaan kuinka tehdään muistutus vesilupahakemuksesta ja millaisin perustein se on mahdollista. Seuraavaksi soitin Onkalonperällä mökkeilevälle Seppo Pahnilalle, entiselle simonkyläläiselle, jonka tiesin olevan asiasta kiinnostunut. Joulun ja uudenvuoden välipäivinä istahdimme meidän keittiön pöydän ääreen ja aloimme suunnitella muistutuskirjelmää Simon kunnan vesilupahakemukseen. Keräsimme onkalonperäläiset, kylällä mökkeilevät ja alueella maita omistavat listalle ja soittelimme joka ikiselle kysyäksemme ovatko muistutuksen takana, siis haluavatko kunnan väyläsuunnitelmaan myös Pikkuhaaran. Pyysimme luvan tarkistaa asian tarvittaessa soittaen. Kukaan puhelun saaneista ei vastustanut Pikkuhaaran ruoppausta. Yksi vastaaja ainoastaan muistutti, ettei tule osallistumaan mihinkään kustannuksiin. Haastatelluista tehtiin luettelo, johon merkittiin kunkin status, siis onko asukas, maan omistaja tms. samoin haastateltujen puhelinnumerot.

Simonkylän Kyläyhdistys teki oman muistutuksensa, joka oli osoitettu useisiin paikkoihin mm. satamien lähestymisväyliin. Delegaatio kyläyhdistysläisiä kävi myös kunnan toimistolla vetoamassa kunnan tekniseen johtajaan. Muistutukset ja vetoamiset eivät muuttaneet kunnan vesilupahakemusta ja PSAVI myönsi alkuperäisen hakemuksen mukaisen toimenpideluvan Simon kunnalle 30.10.2020.

Kunta siirtyi väylähankkeessaan seuraavaan vaiheeseen eli urakoitsijan valintaan. Urakoitsija Rannikon Vesirakennuksen kanssa tehtiin sopimus syksyllä 2021 ja ruoppaustyö alkoi syyskuussa 2022.

KYLÄYHDISTYS PIKKUHAARAN RUOPPAJAYHTEISÖKSI

Pikkuhaaran ruoppausidea lähti alkuun Simon kunnan väyläsuunnitelmasta. Aluksi sitä pidettiin vireillä muutamien yksityisten henkilöitten toimesta. Taustalla oli ajatus, että kyläyhdistys on sopiva organisaatio, jos käytännön toimiin päädytään. Ely-keskuksesta ehdotettiin jo alkuvaiheessa, että asian eteenpäin vieminen onnistuu paremmin yhdistyksen kuin yksityishenkilöiden nimissä. Aktiivihenkilötkin olivat valmiiksi kyläyhdistyksen toiminnassa mukana. Johtokunnan kokouksessa 20. lokakuuta 2020 päätettiin, että puuhamiesryhmästä tulee ruoppaustyöryhmä kyläyhdistyksen nimissä.

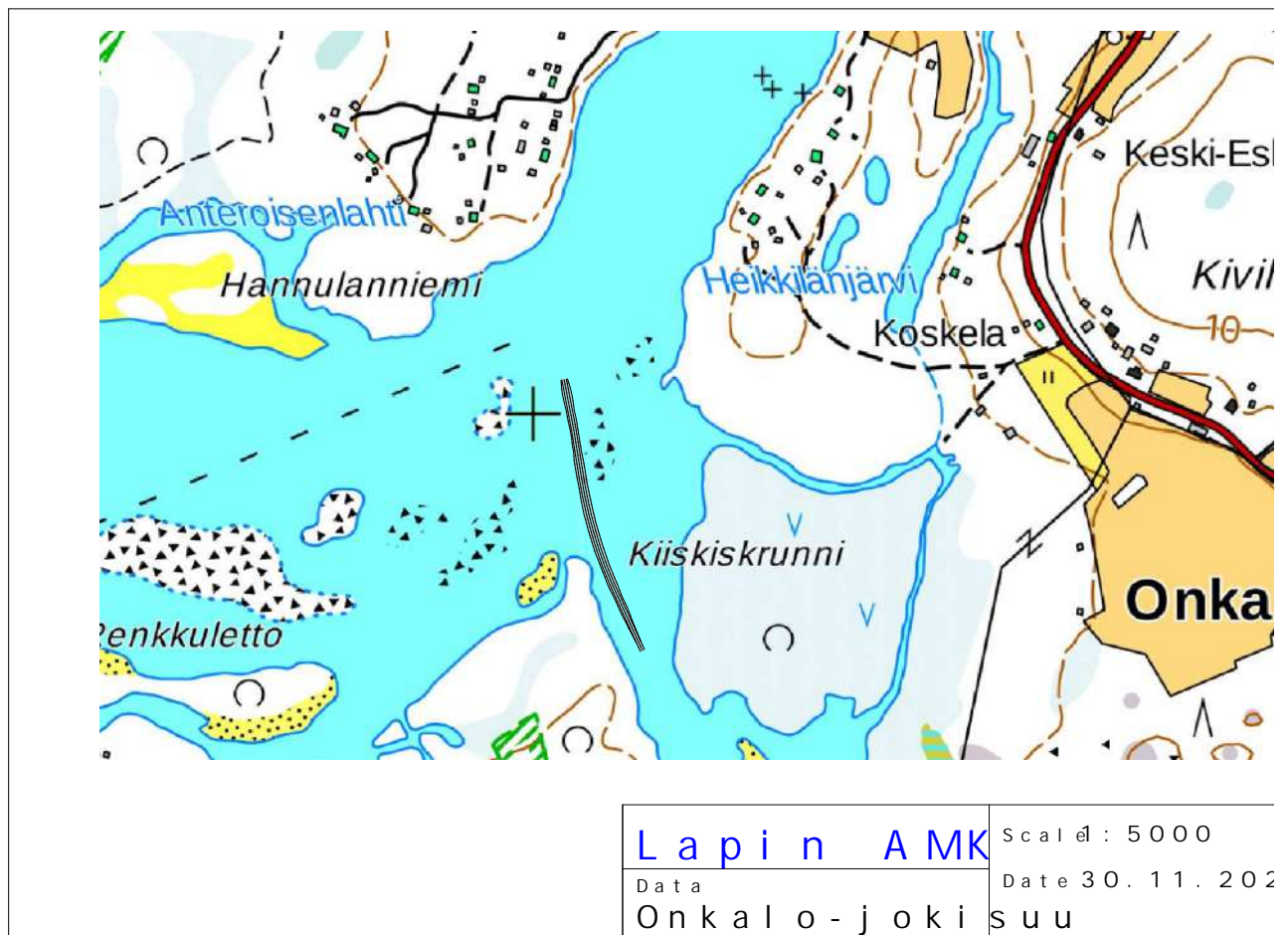
Kunnan kielteinen kanta Pikkuhaaraan ja jopa Onkalonperän pienveneilysataman ylläpidon jatkamiseen velvoitti vapaaehtoisia ryhtymään konkreettisiin toimiin alueen vesistön hyväksi. Kunnalle esitettiin yhteistyötä mm. talkootyön muodossa. Onkalonperän sataman käyttöaste oli vuosien mittaan vähentynyt ja syyksi nähtiin se, että pieniä soutuveneitä ei pidetty maksullisessa laiturissa, vaan pitkin rantoja sataman ulkopuolella. Todellisia syitä käytön vähenemiseen olivat muut seikat. Satamasta lähtevä ruopattu väylä oli paikoittain niin liettynyt vuosien saatossa, että uppoumarunkoisella moottoriveneellä ei päässyt merelle, kun merivesi oli alhaalla. Toiseksi laiturilla oli pienille soutuveneille epäkäytännöllinen. Esitettiin kunnalle, pienten veneitten rantaan kiinnityspaikkoja altaan päähän siten, että kyläyhdistyksen talkooporukka olisi rakentanut poikittaispuolat ja kunta olisi antanut puutavaran. Lopulta asia raukesi käytännössä byrokratiaan. Ei ollut sääntöä, jonka perusteella rantapaikoista olisi veloitettu satamamaksut. Toisaalta tekninen suunnittelu oli vasta korvien välissä, eikä maallevetopaikkojen toimivuudesta ollut takeita meriveden korkeusvaihtelun takia.

Talkooporukalla siivottiin sataman ympäristöä ja raivattiin altaan perällä vilinä rehottavaa risukkoa. Pikkuhaaralle hankimme rautakaupasta punaiset ja keltaiset kovamuovipallot, jotka ankkuroitiin pohjaan betonisilla pihalautoilla. Yksi kesämökkiläinen iloitsi, että kyllä Simon kunta on fiksu, kun on merkinnyt väylän jokisuulle merkkipalloilla. En malttanut olla oikaisematta tietoa tekijästä.

Pikkuhaaran ruoppausta alettiin suunnitella kyläyhdistyksen projektina. Lapin Ely-keskuksessa oltiin yhteydessä vesistösuunnittelijoihin. Reijo Kallioniemi oli yhteyshenkilönä Elyssä. Hän ehti opastaa eteenpäin ennen pitempiaikaiselle lomalle lähtöään kesällä 2020. Koska oli kiire päästä eteenpäin, soitin sijaiselle vesistösuunnittelija Anni Olkoniemelle ja kysyin voiko hän selvittää onko mitään esteitä saada lupaa ruopata Pikkuhaara. Meni pari päivää ja Olkonieni vastasi, että voisitte ryhtyä tekemään suunnitelmaa. Aluetta ei ole millään perusteella rauhoitettu esim. uhanalaisten vesikasvien vuoksi. Tätä vesikasvi asiaa oli tarjottu meille esteeksi mm. Simon kunnan taholta, tosin pelkästään arveluna. Saimme avuksemme paikkakuntalaisen maanmittarin. Lapin Ammattikorkeakoulun opettajana toimivalla ins. Timo Karppisella oli jo takanaan muita väyläsuunnitelmia ja hän oli itsekin kiinnostunut asiasta. Seppo Juneksen kanssa saimme Timon käymään paikan päällä. Ajelimme yhden aamupäivän, 5 elokuuta, minun Honda 2,3 perätuupparilla suunnitellulla ruoppausalueella, Harvankarinväylällä ja muualla jokisuiston vesillä. Timo esitti, että suunnitelma voitaisiin tehdä AMK:ssa opinnäytetyönä, jos halukkaita tekijöitä löytyisi opiskelijoista. Jonkun viikon kuluttua Timo Karppinen soitti ja kertoi, että hänen poikansa Paulus toisen opiskelijan kanssa voisi ottaa tehdäkseen teknisen suunnitelman väylästä. Syyskuun 2. päivä kävimme Pauluksen kanssa suorittamassa GPS-kartoituksen ja korkeusmittauksen suunnitellulla ruoppausalueella. Minun tehtäväni oli käytännössä soutumiehen työ. Aluetta mitattiin varmuuden vuoksi laajemmalla, kuin pelkkä väylän leveys. Lopullisen reitin määrittelemiseen vaikuttivat mm. oletettu virtaama ja muun jokisualueen syvyudet. Aamuvarhaisesta puoleen päivään touhuttuamme oli ensimmäiset maasto koordinaatit ja pohjan korkeudet tallessa. Suunnittelun edetessä reittiä muutettiin enemmän joen suuntaan, jotta kaivettu väylä myötäilisi virran suuntaa.

Sunnuntaina 8.10.2020 Paulus soitti minulle ja sanoi suunnitelman olevan viittä vaille valmis. Hän kysyi mikä pannaan väylän syvyydeksi. Katsoin Simon kunnan omaa suunnitelmaa ja sovelsin vastaavan alueen väyläsyvyyttä. Lyötiin lukkoon syvyys 170 cm. Parin tunnin kuluttua tuli Pauluksen sähköposti, jossa oli väylän tasokuva eli karttalinja, leikkauskuvat,

sivuprofiilit ja massalaskelmat. Ruoppausmassan määräksi oli saatu 2366 m³. Läjityspaikaksi oli merkitty Osakaskunnan itse ehdottama paikka n. 300 m:n päästä ruoppauspaikasta mantereeseen puolelta. Pauluksen kanssa sovimme, että hän työparinsa kanssa tulee Simoon esittelemään suunnitelman. Minun tehtäväkseni jäi koota asianosaiset paikalle ja sopia ajankohta.

LÄJITYSALUEEN ETSIMINEN JA HYVÄKSYTTÄMINEN

Ruoppausmassan läjitysalueita kaavailtiin sekä yksityisten maille että Osakaskunnan alueille. Laitakarin saaresta löydettiin parikin paikkaa, joissa läjitysmassoista olisi voinut olla hyötyä, mutta omistaja ei nähnyt ideaa hyväksi. Mantereella parista eri vaihtoehdosta paremmalta tuntui ns. jokisuunnokan alueella oleva Osakaskunnan omistama mäkä ja matala

lähinnä joutomaata muistuttava paikka. Alue sopi myös Osakaskunnalle. Tapani Kuusela ja Markku Marttila kävivät ruoppausryhmän kanssa paikalla tekemässä maastokatselmuksen. Pidimme samalla reissulla Korkalan pirtissä palaverin ja kahvitaukion. Tuon lokakuisen 2020 tapaamisen jälkeen teimme Osakaskunnalle anomuksen paikan käytöstä läjitysalueeksi. Kokouksessaan osakaskunta oli todennut, että hakemuksen liitteenä tarvitaan kyläyhdistyksen johtokunnan päätös ja valtuutettujen henkilöitten nimet. Kyläyhdistyksen johtokunta kutsuttiin koolle 20 päiväksi lokakuuta. Soitin varmuuden vuoksi kaikille johtokunnan jäsenille varmistaakseni, että päätösvalta toteutuu. Kokous päätti, että läjitysaluehakemus tehdään ja koko hanketta varten nimetään työryhmä: Tuomo Korkala, Seppo Pahnala ja Paavo Onkalo. Kyläyhdistyksen puheenjohtaja Seppo Junes oli käytännössä koko projektin ajan mukana sekä maastotöissä, että virallisena asiakirjojen allekirjoittajana. Marraskuun ensimmäinen 2020 uusi versio läjityspaikkahakemuksesta toimitettiin Osakaskunnalle. Maan ja vesialueen omistajan lupa oli kriittisen ratkaiseva asiakirja haettaessa vesilupaa Aluehallintovirastolta. Läjityspaikasta piti tehdä vielä ilmoitusluontoinen tiedote Simon kunnalle. Kunnalle tehtävän asiakirjan liitteeksi piti toimittaa läjityspalstan naapureitten allekirjoittama suostumus, jolle oli valmis kaavake. Läjitysalueen kelvollisuus piti vielä tutkituttaa Lapin Ely-keskuksella. Varmistettiin, ettei läjityksestä ole ympäristöhaittaa esim. tulvavesien takia. Vesistösuunnittelusta Reijo Kallioniemi soitti jouluaaton aattona klo 16.30 ja sanoi asian olevan kunnossa. Mitään estettä alueen käytöstä läjitykseen ei ollut. Kirjallisessa ilmoituksessa oli vaatimus maamassojen sulfaattipitoisuuksien silmämääräisestä tarkkailusta ja velvoite tarvittaessa neutraloinnista.

YHTEISPALAVERI, SUUNNITELMAN ESITTELY

Marraskuun 5. päivän aamuna 2020 kunnantoimiston ovelle kokoontui miehiä maskinaamareihin sonnustautuneena. Koronaepidemian takia ulko-ovikin oli lukossa, mutta ajallaan meidät päästettiin sisään. Valtuustosaliin

tulivat suunnitelman tehneet opiskelijat ja heidän opettajansa Timo Karppinen, Simonkylän Maa- ja Vesialueitten osakunnasta pj. Tapani Kuusela ja siht. Markku Marttila, Simon kunnan tekninen johtaja Ilkka Soukka ja kokoonkutsujan Simonkylän Kyläyhdistyksestä Seppo Junes, Seppo Pahnila, Paavo Onkalo ja allekirjoittanut, joka toimi puheenjohtajana. Kokouksessa päätettiin lopullisesti marssijärjestys Pikkuhaaran väylän teosta. Kunta ei tullut mukaan työhön, mutta Ilkka Soukka kaavaili vaihtoehtoja lupaprosessiin ja opasti miten asiassa vaiheittain edetään. Tulevan rahoitustarpeen varalta pohjustettiin menettelytapaa avustuksen hakemiseksi kunnalta. Ruoppauksen tekniseen toteutukseen ei tullut keneltäkään paikalla olleelta hyvää tai selvää ehdotusta. Sen sijaan työryhmän seuraavaksi askeleeksi tuli ruoppausluvan hankkiminen. Suunnittelijan tehtävänä ei ollut työmenetelmän eikä vuodenajan valinta. Ruoppausmassojen määrää yritettiin vähentää kokeilemalla väylän madallusta, mutta siitä ei ollut apua. Aluehallintovirasto piti kiinni normaalista lupamenettelystä ja siihen myös ryhdyttiin. Viimeisessä piirustusversiossa tarkennettujen laskelmien jälkeen ruoppausmassojen kiinteäksi tilavuudeksi tuli 1804 m³. Väylän pituudeksi tuli n. 300 m ja leveydeksi 10 metriä. Leveysmittaan oli sisällytetty molemmin puoli 2,5 m:n vinot luiskat. Syvyudeksi tuli 170 cm.

YMPÄRISTÖLUVAN HAKUPROSESSI

Seppo Pahnilan kanssa aloimme selvittää lupaprosessin määrämuotoisuutta ja hakemukseen tarvittavia liitteitä ja dokumentteja. Keskeisin dokumentti oli tekninen suunnitelma ja massamäärälaskelma. Toinen dokumentoitu asia oli ruoppaus- ja läjityspaikan omistajan lupa. Se tuotti harmaita hiuksia, kun Osakaskunnalla oli kiinteät kokoontumisajankohdat, jotka koskivat myös hoitokunnan kokouksia. Kokous pidettiin ajallaan ja lupadokumentti tuli maaliskuussa 2021. Läjityspaikkaluvan saatuaamme Seppo Pahnila viimeisteli hakemuksen, joka sisälsi muodollisten tietojen lisäksi mainitut liitteet ja joukon valokuvia. Seppo oli varmuuden vuoksi ennen lupahakemuksen lähettämistä soittanut AVlin Mari Murtomaa-Hautalalle tarkistaakseen, ettei mitään unohdu.

Huhtikuun 27.4.2021 Pohjois-Suomen aluehallintovirastolta tuli selvityspyyntö neljältä eri virastolta. Selvitykset piti toimittaa Lapin ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueen osastolle. Kysymys koski toimenpidealueen kasvustoa etenkin uhanalaisia vesikasveja. Toinen selvitys Lapin ELY-keskuksen Pohjois-Suomen kalatalouspalvelut -osastolle pyydettiin yksilöity selvitys ruoppauksen aiheuttamasta mahdollisesta vesien samentumisesta ym. Luonnonvarakeskuksen selvitys koski pitkälti samoja asioita kuin ELY-keskuksen kalatalousselvitys. Liikenne- ja Viestintävirasto Traficomille piti antaa selvitys väylän ylläpitäjästä ja käyttötarkoituksesta. Lopullisessa AVI:n lupapäätöksessä kukin virasto oli hyväksynyt annetut selvitykset, mutta niitä koskevat ohjeet ja määräykset olivat paljon monisanaisempia ja yksityiskohtaisempia. ELYn Ympäristö ja Luonnonvarat osastolta mm. tuli kehoitus tutkituttaa alue ELY-keskuksen kasvitutkijoilla kesäaikaan ennen ruoppausta.

Toukokuun 25.5.2021 päivätty Aluehallintoviraston lupapäätös tuli sähköpostissa. Luin 15 sivuisen sähköpostin kädet vapisten. Lopulta pääsin sivulle 9. otsikkoon ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU. ”Aluehallintovirasto myöntää Simonkylän Kyläyhdistys ry:lle luvan veneväylän ruoppaamiseen merialueella ja ruoppausmassojen läjittämiseen Simon kunnassa hakemuksen mukaisesti. Lupa on voimassa toistaiseksi.” Kirjeen saaminen tuntui lottovoittoakin suuremmalta onnistumiselta. Soitin välittömästi ruoppausryhmän kollegoilleni ja Ilkka Soukalle. Massiivisilta ja vaativilta näyttävät ohjeet ja määräyksetkään eivät huolettaneet eikä ilmoitus siitä, että luvan lunastushinta on 1670 €. Summa piti maksaa Kyläyhdistyksen käyttövaroista, koska mitään avustuksia ei oltu vielä anottukaan. Olennainen seikka toteutukselle oli määräys ruoppauksen vuodenajasta, joka tarkoitti työn tekemistä talviaikaan jään päältä. Aikaikkuna oli käytännössä helmi-maaliskuu.

KATSELMUS UHANALAISISTA VESIKASVEISTA

Kauniina elokuun päivänä 2021 Lapin Ely-keskuksesta Merja Lipponen apulaisensa kanssa tuli Onkalonperän venesatamaan ja siitä lähdettiin veneellä tulevalle ruoppausalueelle. Seppo Junes ajoi omalla veneellään paikalle Simonkylän suunnalta. Alueella ei ollut vielä mitään paalutusta, mutta linja oli

ruoppausryhmäläisille jo niin tuttu, että tutkittava alue rajattiin muitta mutkitta. Lipposella oli yllään kahluu- saapas/housu yhdistelmä ja varusteena kartion muotoinen tähystin, jolla pohja näkyi hyvin. Naiset tekivät tarkkaa työtä ja kollasivat alueen kahlaten koko pituudeltaan ja pinta-alaltaan. Meidän iloksemme mitään rauhoitettuja tai uhanalaisia kasveja ei löytynyt. Lopputulokseen oltiin tyytyväisiä molemmin puolin. Työn päätteeksi ajettiin Palokarin laavulle kahveille, jotka Seppo Pahnila oli varannut mukaan. Ympäristö- ja luonnonvarat osasto ei tehnyt Kyläyhdistykselle katselmuksesta kirjallista raporttia, mutta asla tuli hoidetuksi AVIn lupaehtojen mukaisesti.

Muutamina kesäpäivinä tulevalla väyläreitillä saattoi toimia shortsit ja-
lassa.

RAHOITUKSEN SUUNNITTELU JA URAKKATARJOUKSET

Viimeisten ympäristötutkimusten jälkeen, syyskesällä 2021, puuttui enää rahaa. Etukäteisselvityksissä olimme päätyneet hakemaan ruoppausavustusta neljältä rahoittajataholta. Oli keskusteltu Lapin Ely-keskuksen vesistösuunnittelijain kanssa ns. harkinnan varaisesta rahasta, jota oli mahdollisuus hakea kerran vuodessa. Simon kunnan rahoitusosuus oli vielä hyvin alustavan tunnustelun varassa. Simonkylän Maa- ja Vesialueitten Osakunnan kanssa oli suusanallinen puhe n. 5000 € avustuksesta. Lähinnä muodollinen panos oli myös tarkoitus satsata Kyläyhdistyksen omasta kasasta.

Elokuun loppupuolen sunnuntaina Pahnilan Museolla pidettiin tavanomaiset perinneruokapäivät. Sovimme ennakolta simonkyläläisen entisen kunnanjohtaja Esko Tavian kanssa pienestä neuvonpidosta lounastilaisuuden yhteydessä. Tarkoitus oli saada neuvoja avustuksen hakumenettelyyn kunnalta. Paikalla oli myös virassa oleva kunnan johtaja Vivi Marttila, jonka tietysti pyysimme myös palaveriimme. Kerrottuamme asian kunnanjohtaja varovaiseen tapaansa tietysti valitteli tiukkaa rahatilannetta, mutta heltyi vähän saatuaan kuulla miten paljon asian hyväksi on tehty työtä vapaaehtoisvoimin ja nähtyään kaiken aineiston, joka oli valmiina AVI:n lupaa myöten. Hyvänä konsulttina Tavia toimi ryhmämme puolesta puhujana. Kunnanjohtaja arvosti uurastustamme byrokratiaviidakossa ja loppupäätelmäksi jäi myötämielinen suhtautuminen. Viikon parin kuluttua tekninen johtaja Ilkka Soukka soitti aamu kahdeksan tienoissa ja sanoi, että pankkaahan ruoppauksen toteutusprosessi jalalle, kunta osallistuu siten, että budjetoidut kustannukset saadaan katettua. Tarkkaa kustannusarviota ei vielä oltu tehty, mutta haarukka oli selvillä.

Vuoroon tuli urakkatarjousten pyytäminen. Korkalan pirtissä juopastiin jälleen päiväkahvit ja tehtiin päätös, että lähetetään tarjouspyynnöt kahdelle simolaiselle kaivinkoneurakoitsijalle ja yhdelle keminmaalaiselle.

Simolaiset olivat tuttuja ruoppausryhmän jäsenille, mutta kolmannesta ehdokkaasta oli vain suositus, jonka Seppo Pahnila oli saanut mökkinaapuriltaan. Etukäteen oli seulottu potentiaalisia ehdokkaita aikaisemman ruoppauskokemuksen perusteella. Tarjouksien viimeiseksi jättöajaksi määrättiin 28.9.2021. Kaikki kolme urakoitsijaa tarjosivat. Hintahaarukka oli yllätys. Kaksi edullisinta oli lähes saman suuruisia, n. 20.000 €, kallein n. 36.000 €. Päätettiin tarjota työtä edullisemmalle paikkakunnan koneurakoitsijalle, joka käytettiin myös työmaan paikkaa katsomassa sulan veden aikana. Urakkasopimusta emme kuitenkaan voineet tehdä ennen kuin koko rahoitus oli varmistettu. Tarjousprosessin aikana tunnusteltiin myös Rannikon Vesirakennus Oy:n kiinnostusta ottaa lisätyönä Pikkuhaara. Epäiltiin vähän kaston soveltuvuutta pääruoppausväylän ulkopuolelle. Kunnan tilaama pitkä väylä ruopattiin sulan veden aikana. Neuvottelu lopattiin tunnusteluvaiheeseen. Hinta-arvio oli tähtitieteellinen saamiimme muihin tarjouksiin verrattuna.

Rahoituskokoonpanossa Kunnan osuus oli tarkoituksella jätetty muutettavaksi siksi kunnes ELY-keskuksen päätös olisi lopullinen. Eri rahoittajien sovitteleminen yhteen oli luovuutta kysyvä tehtävä muun muassa siksi, että ELY:n säännöissä oli edellytys, ettei avustus voi olla yli 50 % kokonaiskustannuksista. Loppusummaan sai sisällyttää talkootyön laskennallisen määrän. ELY-keskuksen Kallioniemi antoi hyviä neuvoja budjetin laatimiseen. Hän erityisesti piti huolta siitä, että kaikki menot huomioidaan. Hän kysyi esim. läjityspaikan raivauskuluista. Sanoin, että homma hoidetaan talkoilla. Hän vähän huvittuneena totesi, että vai meinaa pojat olla talkoilla metsurina. Raivauksesta ja puutavaran pois kuljetuksesta etupäässä vastasivat molemmat Sepot, vaikka kyllä me Paavon kanssakin moottorisahoinemme olimme paikalla. Talkoomiestunnin laskennallinen arvo oli 15 €. Savotamme lopputilityksessä talkootuntien määrä oli lähes 600, eikä siihen sisällynyt töitä, jotka oli tehty ennen läjitysalueen raivausta. Kunnanhallitukselle osoitettu avustushakemus päivättiin 26.10.2021 ja myönteinen päätös asiaan tuli 8.11. Alla päivitetty budjetti ja vaadittu perustelukirje kunnalle. ELY-keskukselle lähti avustushakemus viraston omalla lomakkeella 15.11.2021. Hakuaikaa pidennettiin ministeriön vuosimäärärahasta tehtävän päätöksen siirtymisen takia. ELY:stä tuli myönteinen päätös maaliskuussa 2022. Osa-kaskunta vahvisti vuosikokouksessaan 5000 € määrärahan. Näin ollen rahoituspaketti oli kasassa.

Simonkylän Kyläyhdistys ry, 20.09.2022

Simon kunta
tekninen johtaja Ilkka Soukka

Kyläyhdistys on 26.10.2021 kunnanhallitukselle osoittamassaan kirjeessä hakenut määrärahaa Simojokisuun etelähaaran ruoppaukseen. Vesialue-toimenpiteelle on lainvoimainen Pohjois-Suomen Aluehallintoviraston lupa. Työn toteuttaminen siirtyi talvelle 2022-2023 mm. rahoituspaketin keskeneräisyyden vuoksi.

Päivitämme nyt Simon kunnalle budjettimme ja kustannus/rahoituslaskelmamme, koska urakkahinnat eivät enää päde mm. muuttuneen maailmantilanteen ja polttoainehintojen vuoksi. Kilpailutetut urakkatarjouksummat lopussa.

Budjetti/Arvio kokonaiskustannuksista	
Kokonaisurakkasumma ruoppaus, kuljetus, läjitys ja paikan tasaus sis. alv.	€ 18800,-
Valvojan palkkio sis. alv.	€ 868,-
Väylämerkit	€ 600,-
Vapaaehtoiset talkootyöt: Hallinnointi, maastotyöt, raivaus, työnjohto	
190 h à 15,- €	€ 2850,-
Varaus satunnaisiin kuluihin ja odottamattomiin hinnan nousuihin	€
8000,-	
Yhteensä	€ 31118,-
Rahoituspaketti:	
Simonkylän Kyläyhdistys	€ 3000,-
Simonkylän Maa ja- ja Vesialueitten Osakaskunta	€ 5000,-
Lapin Ely-keskus (virallinen päätös)	€ 13000,-
SIMON KUNNALLTA HAETTAVA MÄÄRÄRAHA	€ 10000,-

Muut urakkatarjoukset olivat 36208 € ja 30359 €. Budjetissa oleva tarjous 18800 € on voimassa 3.11.2022 saakka.

Simossa 12.09.20122

Simonkylän Kyläyhdistys ry

Seppo Junes, puheenjohtaja

Simon Kunta

Tekninen johtaja Ilkka Soukka

Simojokisuun etelähaaran ruoppaushanke

Lisäyksenä kirjeeseemme 12.09.2022 hankkeen perustelut:

- Vesireitin käyttökuntoon saattaminen pienveneilylle toimivaksi Pohjois/Länsipuolen ruoppauksen valmistuttua ja ruopattun etelähaaran yhdistyttyä siihen mahdollistuu pienveneily jokisuun puolelta toiselle, jolloin esim. Simoniemen ja Onkalon venesatamien väli on kulkukelpoinen koko matkalta.
- Ruopattava paikka on lyhyt n. 300 m mittainen tulppa, jyrkkä rajainen matalikko, jonka molemmin puolin on syvää, kulkukelpoista vesialuetta.
- Molemmin puolin jokea on paljon kesäasutusta ja veneilyä. Onkalon venesatama on vain n. kilometrin päässä.
- Onkalon venesataman käyttöasteen paraneminen mahdollista.
- Virtauksen paraneminen auttaa kalan nousua Simojokeen

Ruoppauksen toteuttamisen ajankohta on talvi 2022/2023. Tavoite on ruoppausreitin valmistuminen helmikuun loppuun mennessä. Sen jälkeen välittömästi läjitysmaikan maisemointi.

terveisin

Simonkylän Kyläyhdistys ry

Seppo Junes, puheenjohtaja

TALVELLA 2022 EI PÄÄSTY TOSITOIMIIN

Talvi oli lauha ja jäänmuodostus hidasta. Joulun ja uudenvuoden välipäivinä väylänsuunnittelija Paulus Karppinen tuli isänsä Timon kanssa ruoppauspaikalle tarkoituksena paaluttaa työmaa. Epäonneksi suunnittelijalla oli väärät, ensimmäisen version koordinaattipisteet mukanaan. Ruoppausryhmän miehet, Paavo Onkalo, Seppo Pahnila ja Seppo Junes huomasivat etteivät koordinaatit vastanneet suunnitelman tasokuvassa ollutta paikkaa. Käynti meni kiville koko porukalta, mutta turhaa se olisi ollut muutenkin. Jääkerros oli liian heikko ja ELY-keskuksen rahoituspäätöskin tuli vasta maaliskuussa. Urakkasopimus oltaisiin oltu sen jälkeen valmiit kirjoittamaan, mutta valittu urakoitsija ei luottanut jääolosuhteisiin ja kieltäytyi aloittamasta ruoppausta. Paalutus tehtiin uudelleen saman vuoden syksyllä sulan veden aikana ruoppausryhmän omana työnä. Simon kunnalle piti tehdä uusi kirjelmä avustusmäärärahasta. Ensiksikin siksi, että vuosi oli vaihtunut ja lähestyttiin uuden budjetin aikaa. Avustussumma oli myös alentunut, koska oli saatu täysimääräinen koko pyydetty avustusmäärä ELY-keskukselta. Samaa syssyyn tehtiin samoille urakoitsijoille uusi tarjouskierros. Nyt kaikki tarjoukset poikkisivat loppusummiltaan niin paljon, että päätös oli yksinkertaisen selvä. Urakoitsijaksi valittiin Konetyö Juhani Maihkila Keminmaasta. Urakoitsijaa käytettiin veneellä ruoppausalueella ja läjityspaikalla. Pidettiin kahvittelupalaveri Paavo ja Rauha Onkalon huvilalla. Rauha oli leiponut vartavasten kahvipullat tähän tilaisuuteen. Sovittiin muutamista työhön liittyvistä asioista mm. aikaikkunasta. Samalla sovittiin tehtäväksi kirjallinen urakkasopimus, koska jo rahoittajien taholta oltiin tarkkoja vastuuasioista.

TALVI 2022-2023 TOTEUTUS

Paalutuslinjaa käytiin ennen jäitten tuloa tarkistamassa parikin kertaa, kunnes linja näytti oikealta ja erityisesti jokisuunpuoleinen pää oli oikeassa syvyydessä. Joulukuun alussa Seppo Pahnilan kanssa lähdimme paikalle tutkimaan jäätilannetta. Soittelimme matkalta Oulusta toiselle Sepolle ja Paavolle ja kokoonnuimme läjityspaikalle. Vettä oli jään päällä niin paljon, että saapasvarsi ei tahtonut riittää. Ruoppausalueelle ei ollut mitään pääsyä. Tilanne ei näyttänyt hyvältä. Päätimme odottaa pakkasia ja paistelimme nuotiolla makkarat ja nautimme termospullokahvien kanssa retkilounaan. Seuraavan kerran kokoonnuimme tammikuussa itse ruoppauslinjalle jääkairojen kanssa. Jäätilanne näytti hyvältä. Vuodenvaihteen pakkaset tekivät hyvää työmaallemme. Helmikuun puolessa välissä oltiin jälleen paikalla. Timo Karppinen oli lupautunut työmaamme valvojaksi ja hän tuli tekemään paalutukseen korkomerkinnot. Paaluihin niitattiin punaiset muovilaput, jotka olivat kaivinkonemiehen avuksi, ainakin teoriassa. Lisäksi paaluun merkittiin korkolukema tulevan väylän pohjaan nähden. Kaikki vaiheet tehtiin tunnollisesti kuten asiaan kuuluu.

Sovittiin ruoppausurakoitsijan kanssa ensimmäisestä toimenpiteestä ruoppauksen aloittamiseksi. Maihkila kävi helmikuun alussa 2.2., 6.2. ja 11.2. pyöräkuormaajan kanssa valmistelemassa työmaata. Hän tasoitteli läjityspaikkaa ja ajoi kuljetusreittiä ruoppauspaikalta läjityspaikalle sekä nosti vettä rannan lähellä olevalle syvemmälle paikalle vahvistaakseen jäätä. Torstaina 23.2. iltamyöhään kaivinkone tuotiin lavetilla Onkalonrantaan. Aamulla klo 08.00 oli treffit kaivinkoneen kuljettaja Ville Kinnusen kanssa rannassa. Pakkasta oli noin -25 C ja kirkas taivas. Olosuhteet näyttivät ihan teellisilta. Koneen lämmittyä lähdettiin hitaasti, mutta vakaasti kohti tulevaa ruoppausreittiä. Edellisenä iltana autolla ajettua jälkeä seuraten kone eteni jokisuuta kohti väylän joenpuoleiseen aloituspisteeseen. Jää kesti. Helptuksen huokaus pääsi ainakin ”ruoppausryhmän” henkilöiltä. Vähitellen paikalle tulivat myös urakoitsijan kuljetustraktorit ja paikkakunnalta yksi lisä traktori. Kaivinkoneen kuljettaja vaihtoi puomin päähän jäänrikkomispiikin ja teki lähtöavannon. Sitten kauhalla ladottiin jääpatja koneen eteen ja sen päältä alettiin kuokkia pohjasta maata. Koneen puomiin oli laitettu värillinen teippi syvyysmerkiksi. Työ alkoi hyvin. Kolme traktoria ajoi moreenin ja irtokivien sekaista massaa katkeamattomana ketjuna.

Me ruppausryhmäläiset aloimme välittömästi tehdä varoitus ja kulkuestettä työmaan ympärille. Muovinen varoitusnauha osoittautui liian heikoksi ja Paavo kävi Kemistä ostamassa lippusiimaa, jossa muovikilkurat oli varustettu heijastimilla. Seuraavalla viikolla ostimme vielä Oulusta lisää ja tyhjensimme koko Kemin ja Oulun rautakaupat kyseisestä varoitusvarusteesta. Ruoppausta tehtiin iltamyöhään yli viikonlopun ja jatkettiin maanantaina. Työ eteni jouhevasti lukuun ottamatta pientä painia väylän eteläpäässä, jossa jää petti. Vettä oli niin matalasti, että ylös päästiin. Juhani Maihkila oli itse puikoissa ja totesi, ettei tässä mitään hätää ole ja veivasi kaivinkoneen kovalle jäälle traktorien vetoavustuksella.

Läjitysaluetta piti käydä välillä kaivinkoneella tasoittamassa ja levittämässä. Ryhmäläiset raivasivat myös moottorisahoilla vähän lisää tilaa työkonettien liikkumiselle.

Maanantaina 27.02. Myös väylän eteläpään ruoppaus alkoi lähestyä puolivälin keskipistettä. Siihen jätettiin n. 20 metrin kannas yli kulkua varten. Simonkyläläinen lampuri Ville Eskola oli tilannut samaan yhteyteen ruoppauksen lampaitten kuljetusreitilleen noin puolen kilometrin päähän. Eskolan työmaa oli meren puolella ja koneet piti palauttaa kannasta myöten.

Maanantaina iltapäivällä kävi YLE Lapin toimittaja tekemässä jutun televisioon ruoppauksestamme. Seppo Junes oli kutsunut miehen paikalle. Toimittaja sai aitiopaikan kuvata työtä myös traktorin kyydissä meren jäällä. Tiistaina aamupäivällä tuli vielä Lounais-Lappi-lehden toimittaja tekemään uutisen sanomalehteen. Talkootyönä läpiviety vuosia kestänyt prosessi kiinnostusti tiedotusvälineitäkin ja ulostulleet uutistuotteet olivat antaumuksella tehtyjä. Huomion saaminen palkitsi toki hieman talkoolaisten itsetuntoakin.

Muutamassa päivässä ruopattu uoma jäätynä oli kuljettavaksi, mutta se olisi merkitsemättömänä ollut vaarallinen varsinkin pimeällä liikkujille korkeitten jääryökyttöittenkin takia. Lauantaina 4.3. ruoppauskoneet palasivat Eskolan työmaalta ja tullessaan ruoppasivat Pikkuhaaran kannaksen pois jo pimeään laskeuduttua. Koneitten poistuttua jäi meidän tehtäväksemme huolehtia alueen turvallisuudesta mm. lippusiimoitusta täydentämällä. Ruoppauksen läpivienti sujui jouhevasti ilman katkoksia tai kummelluksia.

Ensimmäiset kauhalliset jääpatjan päältä. Ruoppaukset alkupää jokisuun puolella 24.02.2023

Kolme traktoria ajoi ruoppausmassaa läjityspaikalle jatkuvana ketjuna.

Ylen toimittaja kuvaa työmaata.

Läjäytysalue maisemoinnin jälkeen

KAIKKIHAN ON MAKSETTAVA, EIKÖS JUU

Kaikilta kolmelta rahoittajalta oli viralliset päätökset avustusten myöntämisistä. Silti maksatus oli melkoinen byrokratiaharjoitus. Osakaskunnan kanssa asia toimi suoraviivaisesti. Puheenjohtaja Tapani Kuusela sanoi minulle puhelimesta, että lähettäkää lasku, niin maksu hoituu. Osakaskunnalle toimitettiin pyynnöstä lopullinen erittely rahoituksesta kaikkien rahoittajien osalta. Simon kunta vaati lopputarkastuspöytäkirjan ehtona rahojen maksamisesta. Timo Karppinen kävi TKA-mittauksen nimissä tekemässä Onkalon Paavon avustamana ruoppauksen lopputarkastuksen ja kirjoitti tarkastuspöytäkirjan. Pienen hoputuksen jälkeen rahat tulivat ja urakoitsijan ja valvojan laskut saatiin maksettua. Kyläyhdistyksen kassa meni väliaikaisesti tyhjäksi, kun Lapin ELY-keskuksen maksatus ei meinannut mennä putkeen. Ongelmaksi osoittautui lopulta oma byrokratia. Kukaan ei muistanut, että avustushakemuksen oli allekirjoittanut yhdistyksen pj. Seppo Junes, koska hän oli ainut, jolla oli nimenkirjoitusoikeus Kyläyhdistyksen nimissä. Täten myös maksatushakemuksessa piti olla Juneksen allekirjoitus. Kukaan myöskään maksatuskeskuksessa ei tajunnut mistä kiikastaa, kun järjestelmä ei hyväksynyt asiaa ennen kuin Seppo Pahnila tarkisti sähköisesti toimitetun hakemuksen. Rahat tulivat. Loppu hyvin kaikki hyvin.

Kokonaisuudessaan ELY:n maksatushakemus teetti paljon pöytätyötä. Talkootöistä esim.piti toimittaa päiväkirja, josta tuli 89 riviä pitkä taulukko. Yksi rivi tuli kustakin talkootapahtumasta.

Kaikki rahat eivät menneet urakoitsijan ja valvojan laskuihin, lippusiimoihin ym. Seuraavaksi hankittiin vielä budjettiinkin merkityt väyläviitat. Huhtikuun alussa tilasimme turkulaiselta Duraplast Oy:ltä 7 paria sinisiä ja valkoisia painotettuja kolmen metrin pituisia, heijastimella varustettuja muovipylväitä. Uusi ohjeistus määrää, että vain virallisilla väylillä saa käyttää vihreä/punainen viitoitusta. Sini/valkoinen on yksityisväylien värit. Kevättulvan mentyä laitoimme viitat paikoilleen, kaikkiaan seitsemän porttia. Ankureina käytettiin jo hyväksi havaittuja betonisia pihalaattoja. Saman vuoden heinäkuussa tilasimme vielä 5 paria väyläviittoja lisää.

Sini/valkoiset väyläviitat hankittiin Turkulaiselta Duraplast Oy:ltä.

TALOUS JA TALOUDELLISUUS

Saadut avustukset lisättynä kyläyhdistyksen budjetoidulla 3000 €:n riitti hyvin ja jälkiyllätyksiä varten jäi vähän ylimääräistäkin. Koko viisi vuotta kestäneen savotan aikana työryhmä Korkala, Pahnila, Junes, Onkalo ei veloittanut omia kulujaan kyläyhdistykseltä. Kukin maksoi työmatkansa ja kulunsa omasta pussistaan. Varsinkin Oululaisille tuli monia reissuja Oulusta Siimoon ja takaisin pelkästään väyläasian takia. Samoin, sinänsä pienet kulut, maastotapahtumien ja kokoontumisten kahvitukset ja makkarat hoidettiin omista kukkaroista. Käytäntö oli periaatteellinen, sillä väylähanke oli ryhmän itsensä alulle panema ja poikkesi tavanomaisesta kyläyhdistyksen toiminnasta. Pienimuotoisessa harjakaistapahtumassa Paavo tarjosi kuoharit, saunan ja iltapalan Toivela -huvilallaan.

Minun mielenkiintoni Pikkuhaaran ruoppausta kohtaan on itänyt kymmeniä vuosia. Olin harmissani, kun 90-luvulla ei Harvankarin reitin sijasta ruopattu väylää Pikkuhaaran kautta Onkalonperän veneilysatamaan, josta on ruopattu väylä merelle. Pikkuhaara on perinteinen reitti jokisuulta merelle, ja soutuveneillä siitä on kuljettu aina näihin päiviin saakka. Tosin vähällä vedellä on kulkija joutunut kahlaten vetämään venettä.

Ruoppausryhmä, joksi tiimiämme nimitimme toimi koko vuosia kestäneen savotan saumattomasti ja vaivojaan säästämättä. Haasteelliseksi, välillä suorastaan stressaavaksi, prosessin teki se, että yhdelläkään ryhmän jäsenistä ei ollut kokemusta vesirakentamisesta eikä muustakaan luvanvaraisesta yleisten alueitten muokkauksesta. Luvat, suostumukset ja rahoitusmenetelmät ym. piti opetella kantapään kautta. Kaikkiin tehtäviin löytyi intoa ja sietokykyä eikä sormi mennyt suuhun missään asiassa. Ryhmäläisten henkilöverkostot olivat tarpeen monen solmun aukaisussa. Omasta puolestani kiitän virastoja, rahoittajia, suunnittelijoita, valvojaa ja ruoppaajaa ammattimiehineen, unohtamatta maisemoijaa sekä kaikkia yksityishenkilöitä jotka olivat onnistumiseen myötävaikuttamassa. Kiitos myös Simonkylän Kyläyhdistykselle riskin otosta, joka onneksi kannatti. Kiitos ryhmäkollegoille Seppo Junes, Seppo Pahnila ja Paavo Onkalo!

Oulussa 12.05.2025

Tuomo

